

## Értékelünk, tervezünk, és újabb kihívások előtt állunk

Minden év elején értékeljük az elmúlt évi teljesítményeket, és terveket fogalmazunk meg az adott évre vonatkozóan. Így van ez most is. A 2009-es évet tömören értékelve kijelenthetjük, hogy a megfogalmazott szakmai és gazdasági elképzeléseket sikeresen megvalósítottuk. Ezért a teljesítményért a SEFAG Zrt. vezetése e lap hasábjain ismételtelen köszönetet mond valamennyi dolgozójának, alkalmazottjának és

az eredmények eléréséhez hozzájáruló partnereinek. Az elismerés kötelez, és remélhetőleg hozzájárul ahhoz, hogy mindenki hasonló odafigyeléssel, elhivatottsággal és szakszerű gondossággal végezze mindennapi munkáját ebben az esztendőben is.

Ez elengedhetetlen feltétele az ideai célkitűzések megvalósításának, ez évi közös sikereinknek.

iskola, a kilenc parkerdő és pihenőhely, a két arborétum és a mesztegnői erdei kisvasút üzemeltetésére csaknem 63 M Ft-ot fordítottunk. Ezekre az egyre nagyobb figyelmet és érdeklődést keltő feladatokra a különböző pályázatokból és támogatásokból befolyt 27 M Ft bevétel csak részben nyújtott fedezetet.

Erdőfelújítási és erdőnevelési tevékenységünket a terveknek megfelelően, szigorú költséggazdálkodás mellett hajtottuk végre. A tervezett talajelőkészítési és pótlási munkákat a tervezett szintet meghaladó mennyiségben, míg az első kivitelek a kedvezőtlen év végi időjárási körülmények miatt a tervektől kissé elmaradva tudtuk megvalósítani.

A termőhelyi adottságok és az aktuális faállománytípus ismeretében fontos és joggal elvárható feladatunk, hogy tovább növeljük a természetes mageredetű erdőfelújítások arányát. A 2008–2009. évi erdőgazdálkodási tervünk ismeretében kijelenthető, hogy a sikeresen erdősült területből a 8%-os természetes mageredetű felújítási arány – figyelembe véve a változás pozitív irányú elmozdulását – jónak mondható. Ezen a téren még vannak tartalékaink, melyeket fel kell tárnunk és ki kell használni. A folyamatos és a befejezett ápolásainkat, az erdőrészeket állapotát állandóan nyomon követve, a szűkséges mértékben hajtottuk végre.

Az erdőművelési feladatok elvégzése során a közmunkaprogram adta humán erőforrással is jól gazdálkodtunk. A közmunkaprogramban elvégzett tevékenységek jól szolgálták a kezelésünkben lévő erdőállományok minőségi és mennyiségi gyarapodását, közjóléti értékét pedig növel-

(Folytatás a 2. oldalon)



### Az idők nagy tanúi

Kálmánca-Lajosháza pusztától bő egy kilométerre délkeletre, a baranyai megyehatártól kb. 50 méterre látható ez a gyönyörű idős kocsányos tölgy. A terebélyes óriás mellmagasságban mért törzskerülete 684 cm, magassága 23, lombkorona átmérője 31 méter. A sefagos erdő, melynek Flender Mihály erdész kollégánk a kerületvezetője, az öreg fától talán száz méterre kezdődik. Ő „mindössze” tizenhét éve dolgozik a Sefagnál, viszont előtte tizedesként ugyanezen a vidéken szolgált, így már három évtizede ismeri a vén tölgyet. Elmesélte, hogy egy alkalommal már majdnem szomorú sorsra jutott az öreg: terebélyes lombkoronája rálógott a mellette lévő szántóterületre, és akadályozta a traktorok mozgását, ezért az akkori gazda, a Bárdibükki Állami Gazdaság ki akarta vágatni. Már ment a „végrehajtó brigád”, amikor sikerült rábeszélni a főnökséget, hogy ne az egész fát, hanem csak néhány hatalmas lelógó ágát vágják le. Ennek emlékét az azóta szépen beforrt ágcsónkok idézik.

### Együttes szakosztályrendezvény



Az OEE Erdőhasználati és a Gépesítési Szakosztályai számára közös szakmai programot rendezett a SEFAG Zrt., amelyen a résztvevők – mintegy ötven fő – megismerkedhettek a SEFAG Zrt. erdőgazdálkodási, ezen belül fahasználati tevékenységének legfonto-

sabb eredményeivel, illetve az erdőhasználati technológiákat támogató műszaki és vállalkozási fejlesztéseikkel.

A Hotel Kardosfa konferenciatermében Barkóczy István vezérigazgató köszöntője után Máté János termelési vezérigazgató helyettes A természetes felújítások jelene és jövője a SEFAG Zrt. gazdálkodásában, majd Bálint László fahasználati osztályvezető-helyettes Egyszerű informatikai megoldás a kerületvezető erdészek kezében – Erdésziroda című előadásai hangzottak el. Az előadásokat a Zselici Erdészet területén terepi bemutatók követték. Pintér Ottó igazgató a vágástári hulladék hasznosítását, valamint a fahasználati tanpályát matatta be. Spingár Péter erdőgazdálkodási osztályvezető a természetes felújításokban alkalmazott forwarderes technológiáról, Merczel István erdészpolitikai és ellenőrzési osztályvezető pedig a nevelővágásokban alkalmazható környezetkímélő technológiákról tájékoztatót.

Ezt követően került sor a tisztújító szakosztályülésekre. A programokon részt vett Schmotzer András OEE alelnök, valamint Ormos Balázs OEE főtitkár is.



Mielőtt ismertetnénk a 2009-es év erdőgazdálkodási tevékenységének főbb jellemzőit és a 2010-es év feladatait, feltétlenül ki kell hangsúlyozni, hogy a 2009 tavaszán elfogadott XXXVII. törvény (az új „Erdőtörvény”) jelentős változásokat hozott az erdőgazdálkodás eddigi megszokott gyakorlatához képest. Változott az erdészeti hatósági eljárásrend, változtak a gazdálkodást befolyásoló törvényi előírások. Különösen igaz ez az állami területeket vagyongazdálkodó, állami tulajdonú erdészeti zrt.-k esetében, hiszen a társadalmi elvárásokat (biztos, hogy az elvárások a társadalom többségi véleményét fogalmazza meg?) a törvény ebben az esetben nagyobb eréllyel, szélesebb feladatkörrel – tulajdonképpen komolyabb ellentételezés nélkül – az állami erdőgazdálkodók kötelezettségévé teszi.

A törvény ismerete, az előírások betartása és betartatása, a törvény szellemének megfelelő gyakorlati végrehajtás megvalósítása a hosszú távú és biztonságos gazdálkodás elengedhetetlen feltétele. A törvényt, az új előírásokat a szakszemélyzetnek meg kell ismernie és be kell tartania! Az ehhez kapcsolódó aktuális feladatokra a későbbiekben még visszatérünk.

Egy évvel ezelőtt, terveink megvalósíthatóságához az összefogás fontosságát hangsúlyoztuk. Örömmel és jóleső érzéssel jelenthetjük ki, hogy a 2009-es évre kitűzött eredmény-elképzeléseinket sikerrel – az eredeti célkitűzéseket kissé meghaladva – meg tudtuk valósítani. A gazdálkodási

környezetünket megváltoztató, megnehezítő gazdasági válság ellenére sikerült a vezető és végrehajtó kollektívának időben és folyamatosan reagálnia az évközi kihívásokra, továbbá alkalmazkodnia a kínáló (beszűkülő) piaci lehetőségekhez és elvárásokhoz. A válságnak nincs vége! Mindenki tudatosulnia kell, hogy megoldást a további nehézségekkel szemben csak az egymás munkáját segítő és támogató hozzáállás, a feyelmeztet, az új kihívásoknak is megfelelő munkavégzés biztosít. Ez elengedhetetlen a részvénytársaság eredményes működéséhez, a nálunk dolgozó vállalkozói kör fejlődésének biztosításához. Ez sikeres jövőnk alapja!

Az Erdőgazdálkodási Osztály (erdőművelés, fahasználat) és a Kereskedelmi Osztály összehangolt tevékenysége meghatározó a SEFAG Zrt. eredménytermelő képessége szempontjából. Ez az összhang az Erdészetek aktív bevonásával 2009-ben a válságmenedzselési elveknek megfelelően, a Termelési Igazgatóság és a Gazdasági Igazgatóság erős kontrolljával valósult meg. Az új termelés-irányítási szabályozás sikerét a 2009. év eredményei bizonyítják. Reményeink szerint ez a rendszer a 2010. év várható nehézségein is átsegít bennünket.

Néhány gondolat az elmúlt évről:

A 2009-es év elején – mint már utaltunk rá – egy rendkívül feszített mértékű, és a korábbiaktól eltérő tervezési módszer alapján határoztuk meg erdészeteink számára az eredményelvárást. Sike-

rült tudatosítani valamennyi vezető és termelésirányító kollégában, hogy a gazdasági válság hozzánk is begyűrűző hatásaira fel kell készülnünk, azokra lehetőleg gyorsan és hatékonyan kell reagálnunk. Most már kijelenthetjük, hogy a 2009-es próbát sikeresen kiálltuk. A válságot mi is és gazdálkodásunk is megérezte, igaz, talán egy kissé mérsékeltebben, mint ahogy arra számítottunk. Az év közben megtett termelés szabályozó intézkedéseink meghozták az elvárt eredményeket.

Ki kell hangsúlyozni, hogy a közcélú és közjóléti feladatainkat a korábbi évek nagyságrendjében továbbra is el tudtuk végezni. A Sefag kezelésben lévő szízi erdei

## A vezérigazgató kitüntetése



A kitüntetés indoklása szerint: „Barkóczy István gyakorlonként kezdte – s a ranglétrát végigjárva –, 1999 óta hazánk meghatározó erdő- és vadgazdálkodó cégének, megyénk egyik legnagyobb munkaadójának a vezetője. A fejlesztés, a fejlődés elkötelezett híveként dolgozta ki a cég stratégiáját, mellyel növelte a SEFAG Zrt.,

2010. január 6-án, a megyenapi rendezvénysorozat megnyitóján kitüntetések átadására is sor került. Ketten a Pro Comitatu Somogy Díjat, huszan a Somogy Polgáraiért Díjat vehették át. A kitüntetettek között volt Barkóczy István, a SEFAG Erdészeti és Faipari Zrt. vezérigazgatója, aki az erdőszetben végzett több mint három évtizedes kiemelkedő munkájáért Pro Comitatu Somogy Díjat kapott.

s ezen keresztül a megye, az ország vagyonát. Az erdőművelés, a fahasználat, a vadgazdálkodás területén jelentős szemlélet- és technológiai átalakítást hajtott végre, mely külföldön is ismertté tette nemcsak cégét, hanem Somogy megyét is. Úttörő szerepet vállalt a SEFAG Zrt. a fa energetikai hasznosításában, valamint a fának, mint biomasszában a „zöldenergia” termelésbe

vonásában, ezáltal közelebb került hazánk az európai uniós feltételek teljesítéséhez. Tevékenységének kiemelkedő eredménye az erdő- és vadgazdálkodás összhangjának megteremtése, melyet a tudomány műhelyeivel való szoros együttműködés során valósított meg. Munkásságának célja, hogy az állami erdőterület kezelése a legnagyobb mértékben szolgálja a köz javát.”



# Értékelünk, tervezünk, és újabb kihívások előtt állunk

(Folytatás az 1. oldalról)

ték a területnek. A közmunkának nem kis hozadéka az is, hogy az ebben résztvevők nagy részét tanfolyamok során kiképeztük az erdőművelési jellegű erdei munkák végzésére, ahol bizonyos gépi eszközök használatához szükséges jogosítványt is a kezükbe tudunk adni. Ezzel potenciálisan megnöveltük a nehéz erdei munkára is vállalkozó munkavállalók táborát. Összefoglalva, megteremtettünk egy erdei betanítottmunkás-csapatot, akik a munkacsúcsonál bármikor rendelkezésünkre állnak, immár szakértelemmel is felvértezve.

A 2009. évi üzleti terv összeállítását követően a tulajdonos kötelezte cégünket, hogy az állami szinten elrendelt **erdőtelepítési programban** vegyen részt. A lehetőségek felmérése után az adott évre 101 hektár erdőtelepítés megvalósítását vállaltuk. A Lábodi Vadászterületnél kivitelezett munkák jelentős többletfeladatot jelentettek a szakembergárdá számára.

Erdőművelési tevékenységünket összességében a szakmai követelményeknek eleget téve, költséghatékonyan és az engedélyezett költségtömegben belül valósítottuk meg.

Az aktuális üztemtvi adatok szerinti fakitermelési lehetőséget 2009-ben társaságunk összességében 85%-ban, a véghasználati lehetőségeket pedig 79%-ban használta ki. A nevelővágások és egészségügyi termelések teljesítése meghaladta az üztemtvi előírásokat, amelyet jórészt az év közben történt többszöri viharok okoztak.

**A 2009-es fakitermelések értékelésekor** ki kell emelni, hogy a gazdasági válság hatása mellett az előbb említett természeti károk is szükségessé tették, hogy fakitermelési területeinket – a szakmai elvárásoknak megfelelően – többszörösen átdolgozva, sikeres operatív irányítással, az erdészetek aktív részvételével igazítsuk a piaci és a szakmai igényekhez.

A meglévő kereskedelmi partnereink igényei gyakran változtak a válság miatt, mivel a faiparban szinte napról napra változott az eladható termékek köre. Ezért folyamatosan nyomon kellett követni az igények változását, a termelés során pedig ezt érvényre kellett juttatni. Az új partnerekkel történő megállapodások megkötése és megfelelő színvonalú kielégítése, és nem utolsósorban a fizetőképesség folyamatos monitorozása elengedhetetlen feltétele volt az ágazat elvárt eredményének magvalósításához. A fegyelmzett végrehajtás meghozta itt is az eredményt, melyért köszönetünket fejezzük ki.

Célkitűzéseink megvalósítása érdekében lábton hagyunk több olyan állományt, amely a piac által pillanatnyilag nem preferált, vagy nem az elvárásainak megfelelő választékok megtermelését tették volna lehetővé. Előnyben részesítettük ugyanakkor a kevésbé értékes, de keresettebb választékokat adó erdőállományokat, s ezeket a lehető leggazdaságosabb módon, az eredménytermelő képesség megtartása mellett

tettük piacképesse (például: lábton történő eladás). Az eredetileg tervezett 908 hektár redukált véghasználati terület helyett így végül csupán 829 hektár belépő kötelezettség keletkezett. E megtakarítás jelentősége, hogy a társaság erdőfelújítási mutatója tovább javult, mivel az erdőfelújítások 2009. évi befejezési területe (852 hektár) meghaladja az újonnan keletkezett kötelezettséget. Örvedetes, hogy a lehetőségeket kihasználva tovább tudtuk növelni a véghasználatokon belül a természetes felújítógátások (bonntás, végvágás) arányát (2008-ban 14%; 2009-ben 17%).

A választék-összetétel értékelésekor elmondható, hogy az iparifa-kihozatal (terv 30%; tény 24%) és a fűrészipari alapanyag százalékos arányának (terv 28%; tény: 23%) alakulására hatást gyakoroltak a szigorúbb piaci elvárások és az előbb említett vágáscserék is.



Örvedetes módon tovább növekedett a lakossági gyűjtésből és az ipari apadék-felkészítésből megtérülő faanyag mennyisége és árbevétele is. Ez alátámasztja az elmúlt esztendőkből bevezetett technológiai korszerűsítésünk helyességét.

**Sajnálatos módon 2009-ben sem volt módunk javítani az erdőterületeink feltartásán.** Csak hatalmas erőfeszítésekkel sikerült megővni feltáráshálózatunk állagát. Rendkívül fontos lenne a jövőben a feltartás növelésére jelentősebb pályázati, illetve tulajdonosi forrásokat biztosítani, hiszen megfelelő mennyiségű és minőségű feltáráshálózat megléte elengedhetetlen feltétele az új törvényi előírásokban megfogalmazott szakmai elvárások megfelelő színvonalú biztosításához (átalakító üzemmód, szálalóvágás, szálalás, de a hagyományos természetes felújítások esetében is).

Beszélnünk kell arról is, hogy a SEFAG Zrt. Nagybjajomi Erdészeténél „utolsó mohikánként” üzemelő mesztegnyői fagyártmányüzem sajnálatos módon nem tudta elkerülni a válság következményeit. Az

üzem a primér választékok közül csak a kevésbé igényes termékeket volt képes megtermelni, amelyre a kedvezőtlen gazdasági környezetben nem volt megfelelő felvevőpiac. Ennek következtében és a nagyobb veszteségek elkerülése érdekében szükségessé vált az ott folytatott tevékenység átgondolása, majd a feldolgozási tevékenység évközi megszüntetése.

**A SEFAG Zrt. 2009-ben is igen jelentős szerepet vállalt faanyagok lábton és választékban történő felvásárlása terén.** Tudatosan kialakított értékesítési stratégia teszi lehetővé, hogy felvásárolt faanyaggal növeljük piaci súlyunkat, és nagyobb biztonságot teremtünk a saját faanyag értékesíthetőségének. E tevékenységünk a faanyagot felénk értékesítő magán-erdőgazdálkodók biztonságát is növeli, hiszen összefogva jobb piaci pozíciókat tudunk elérni. A

mány, mely objektíven leméri a törvényi hatásokat az egész társadalomra vetítve, akkor ez a törvényt ma kevesebb szakmai aggályt megfogalmazva fogadhatnánk el és hajthatnánk végre.

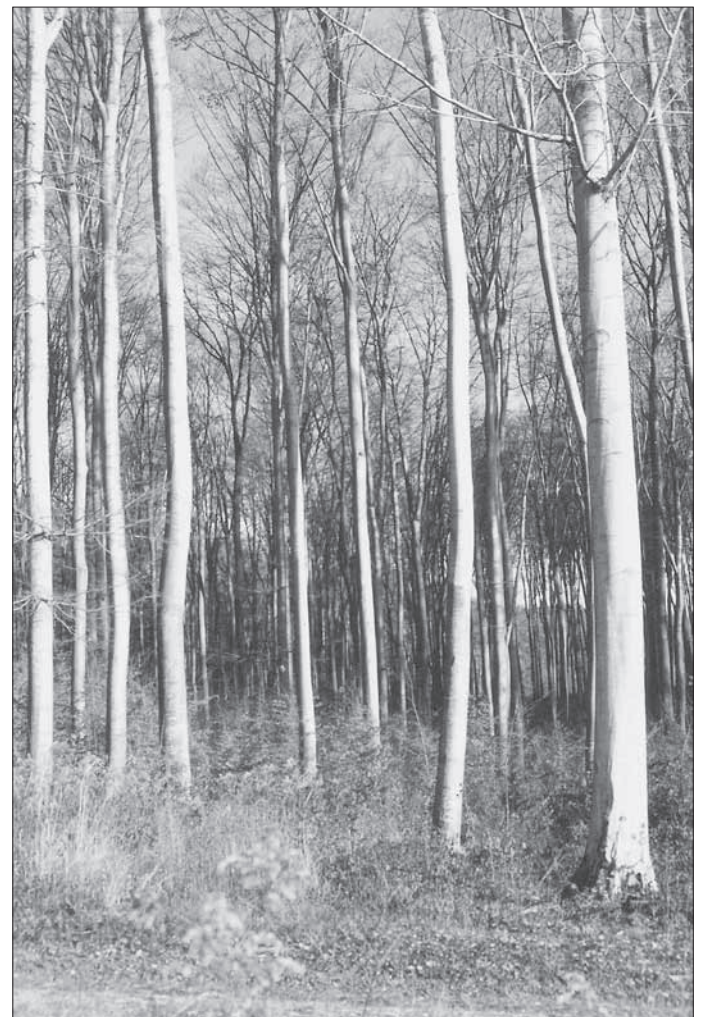
A fentebb megjegyzett gondolatok ellenére – mivel törvényről van szó – ez ránk nézve kötelező érvényű, ezért a törvény és annak végrehajtási rendeletei szerint kell napi munkánkat végezni.

## Milyen új elvárásoknak kell megfelelnünk?

**Meg kell tanulnunk** egy új nomenklatúrát, mely sajnos eltávolít bennünket a hagyományosan kiemelkedő erdészeti kultúrával rendelkező országok erdőgazdálkodási nevéktanától. Ma Magyarországon az új törvény értelmében már üztemtvi szinten nyilvántartunk „szálalóerdőket”. Pedig ma Magyarországon klasszikus (tehát elfogadott nevezéktan szerinti) szálalóerdő nincs. Ennyi erővel a kőbaltát géppisztolynak is nevezhetnénk, hiszen mindkettő kézfegyver.

Természetesen az arra alkalmas erdőtársulásokban (faállománytípusokban) a szálaló szerkezet elérésére törekednünk kell. Ilyen adottságú területek a mi általunk vagyunk kezelt erdőkben is találhatóak: mintegy 10%-ot tesznek ki a kezelt terület összességéből. A megfelelő szerkezet kialakítása 100–150 évet vesz igénybe. A munkát a törvény előírásai és szakmai ténykedésünk ilyen jellegű megújítása érdekében ezeken a helyeken el kell kezdeni. Ez egy új gondolkodásmódot, erdőnevelési, erdőfelújítási ideológiát követel meg. Ennek a gazdálkodási módnak az alkalmazását készség szintjén el kell sajátítani. Az elméleti alapokat a középiskolai és egyetemi tanulmányai alatt mindenki megszerezhetette. Ezeket fel kell eleveníteni, vagy a hiányosságokat pótolni szükséges!

**A következő nagy kihívás** a „természetességi kategóriák” ismerete, az ezekkel való bánásmód. A törvény az erdőket jelenlegi állapotukban (csak az aktuális faállománytípus szerinti) természetességi kategóriákba sorolja. Ez a törekvés dicsérendő, ugyanis úgy tűnik, hogy a mutató alapján jól kontrollálhatjuk gazdálkodásunknak az erdőkre gyakorolt hatását. Sajnos az erdeink „valódi” természetességi állapotáról ez a mutató keveset árul el. A magyar (Európában szinte egyedülálló) erdőtipológia a potenciális erdőtársulást a termőhely-típusváltozathoz és a vízgazdálkodási fokhoz köti, mely ez esetben a kiindulási pont kell, hogy legyen. (Például egy bükkös klímával rendelkező, többletvízhatástól független, agyagbemosódósos barna erdőtalajon, mely termőrétege, agyagos vályog fizikai talajféleségű és üde termőhelyen a gyertyános bükkös és ennek variációi fordulhatnak csak elő.) A természetességet tehát a potenciális termőhelyi lehetőséghez kellene mérni. Az új kategóriák nem a fenti elvek alapján kerültek meghatározásra, pedig az a tudományosan megalapozott.



A baj a gazdálkodás szintjén ott jelentkezik, hogy ennek alapján erdőfelújítási módokat is korlátoz a törvény. **Ezért az erdészeti adattár alapján megadott kategóriákat felül kell vizsgálnunk.** Erre a felülvizsgálatra törvény adta jogunk van. A felülvizsgálatot nagy preciziséggel kell elvégezni, hiszen felvetődik, hogy ennek során az üztemtveinkben leírt fajajások precizitását kérdőjelezzük meg. Ezzel nem az üztemtvet készítők, túltelített kollégáinkat akarjuk kritizálni, hanem csak a valóságot szeretnénk e mutatók esetében elérni. Ebben az esztendőben a felülvizsgálat komoly feladat lesz számunkra.

A „NATURA 2000”-es területeken folytatható gazdálkodás újraértékelése szintén jelentős kihívást jelent. **Ha ezeket a feladatokat határidőre és precízen elvégezzük, akkor a 2011-es év tervezése remélhetőleg egyszerűbb lesz.** A két „programon kívüli” feladat megoldásához az Erdőgazdálkodási Osztály megad minden információt és segítséget a sikeres végrehajtás érdekében.

**A 2010 évre összeállított erdőgazdálkodási tervek elbírálása** során a hatóságok már az új erdőtervény előírásai szerint – módosítottan – hagyták (hagyhatták) jóvá termelési elképzeléseinket.

**Tudatosítani szükséges** a szakszemélyzet és a terepi munkákat elvégzők számára, hogy a megváltozott jogszabályok ismerete és betartása elengedhetetlen. Tudomásul kell vennünk, hogy az Erdőtörvény előírásai nem teszik lehetővé, hogy feladataink végrehajtása során csak a sokéves rutin és a kialakult szokások alapján járjunk el. A tevékenységeket csakis a megváltozott előírások figyelembevételével lehet végrehajtani. Fontos elfogadnunk, hogy az Erdőtörvény által bevezetett előírások több esetben rákényszerítenek arra, hogy az eddigi elképzeléseinket átgondolva, a „természeteszerű erdőgazdálkodás” szempontrendszerének megfelelő komplex gondolkodást előtérbe helyezve végezzük, végeztessük el az engedélyezett feladatokat.

**Át kell gondolnunk és fel kell mérnünk a természete-**

**tes felújításokban rejlő reális lehetőségeket.**

- **Meg kell vizsgálnunk erdeink megállapított természetességi kategóriáinak helyességét.**
- **Fel kell mérnünk, hogy az állami erdők kezelőire vonatkozó korlátozásoknak (80 méteres elválasztószáv, tarvágási tilalom védelmi rendeltetés esetében stb.) milyen konkrét, számszerűsíthető hatásai lesznek részvénytársaságunkra.** Tehát a hatástanulmány nekünk kell elvégezni, saját jól felfogott érdekünkben. Ez nem kis feladat lesz, melyet sikeres jövőnk érdekében a lehető legprecízebben kell elkészítenünk.
- **Nem utolsósorban fel kell mérnünk azt is, hogy a változások milyen kihatással lesznek, lehetnek a munkavégzőkre, vállalkozóinkra.**

A 2010-es évre vonatkozó tervszámaink nagyságrendje és a részvénytársasággal szemben megfogalmazott elvárások hasonlóak az előző évihez. Az idei év azonban még nem ígér fellendülést sem a magyar gazdaság, sem a faipar, sem az erdőgazdálkodási szektor számára. Az állam és a tulajdonos által megfogalmazott szakmai és gazdasági előírásoknak és elvárásoknak továbbra is csak átgondolt tervező, kiegyensúlyozott végrehajtó, folyamatos elemző és ellenőrző tevékenységet folytató felelhetünk meg. Ehhez ugyanazt a fegyelmet és odaadott teljesítményt kell produkálnunk, mint amit az előző évben valósítottunk meg. **Kérjük valamennyi kollégánkat,** hogy egymást segítőkészen birkózzunk meg a ránk váró feladatokkal. A megváltozott jogszabályi és gazdasági lehetőségekhez a szakmai igényesség megtartása mellett a tulajdonosi (állami) elvárásoknak megfelelően alkalmazkodnunk kell. Biztosak vagyunk benne, hogy a **tavalyi évhez hasonló fegyelmzett munkával urai tudunk lenni a helyzetnek,** s részvénytársaságunk a 2010-es esztendőben is meg tudja őrizni eredménytermelő képességét.

Spingár Péter,  
dr. Takács László



# Biológiai erdővédelem az iharosi tölgyesekben

A szelídgesztenye kéregelhalását és járványos pusztulását okozó mikroszkopikus gombát (*Cryphonectria parasitica*) már az 1990-es években számos tölgyfajon megfigyelték. Tömeges előfordulását 1999-ben tapasztalták a Zalaerdő Zrt. Bajcsai Erdészete területén egy fiatal kocsánytalan tölgyesben, amelyet az erős fertőzöttség és a fák pusztulása miatt tarra kellett vágni, és fafajcserés újraerdősítést végezni a területen. Ezt követően az Állami Erdészeti Szolgálat koordinálásával vizsgálatok indultak azzal a céllal, hogy országos szinten felmérjék a kórokozó előfordulását a kocsánytalan tölgyesekben. A felmérés eredménye szerint 2006-ban a fertőzött területek nagysága elérte a 2400 hektárt, érintve a Somogy, Zala, Baranya, Vas és Veszprém Megyei MgSZH Erdészeti Igazgatóságok területét. Még ebben az évben megállapodást kötött a SEFAG Zrt. a Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőművelési és Erdővédelmi Intézetével, amelynek keretében az Iharosi Erdészeti területen vizsgáltuk a kórokozó előfordulását és populációját, egy nagy területű, megelőző jellegű biológiai védekezési módszer kidolgozása és elindítása céljából.

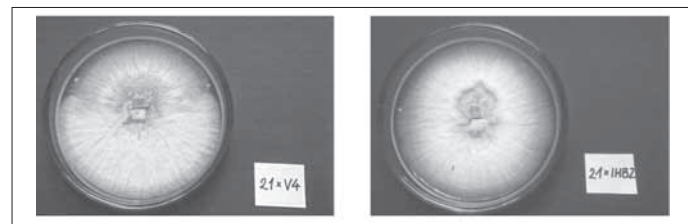
A tüneteket tekintve a kocsánytalan tölgyön a kórokozó többnyire évelő típusú rákot okoz, ritkábban okozza a fa pusztulását, mint a szelídgesztenye esetében, de a minőségi faanyagtermesztésben okozott kár jelentős (1. ábra). A fertőzést követően a kérgen

kiemelkedő, rákos seb jön létre, a kéreg repedéseiben pedig narancsszínű, apró termőtestek jelennek meg, ahonnan a spórák kiszórásával a betegség a szomszédos fákra terjed tovább. A betegséget a szelídgesztenyével kapcsolatban részletesen kutatták, ennek során fedezték fel az egyetlen hatékony módját a gyógyításnak. A múlt század '50-es éveiben olasz kutatók néhány gyógyuló fát találtak egy gesztenyében: a kéreg alatt a szövetek életképesek maradtak, és megindult a rákos sebek körül a hegsvet képződése. Kiderült, hogy ezeket a tüneteket ugyanennek a gombának egy vírussal fertőzött (hipovirulens) változata okozta. Megállapították, hogy az ilyen hipovirulens típusok képesek a bennük levő vírust átadni az erősen fertőzőképes, a fák pusztulását okozó gombatorzseknek is. Az átadásnak – amely mind laboratóriumban, mind a természetben létrejöhet – a feltétele, hogy a két gomba-



is nagy arányban fertőződnek, törzstorzulások keletkeznek, ezáltal fennmarad az iparifaverteség. Ezért a fiatal kocsánytalan tölgyesek és erdő-sítések védelmében a megelőző hipovirulens gombatorzsek bevitelle és terjesztése jelenti az egyedüli hatékony, megelőző védelmet. Ennek érdekében első lépésként elvégeztük a kórokozó populációjának felmérését az Iharosi Erdészeti négy kerületében, kb. 3000 hektáron. A gyűjtött kéregmintákból megállapítottuk, hogy a kocsánytalan tölgyön megjelent a gomba hipovirulens típusa is, amit 2006-ot megelőzően Európában még nem igazoltak. A mintákat egymással és 31 EU-teszter törzssel összeha-

sonlítva, meghatároztuk a rokonsági fokokat, azaz ún. vegetatív kompatibilitási csoportokba soroltuk őket. Az egyes erdőrészekben belül 1-3 különböző csoportba tartoztak a minták, összesen pedig 10 különböző csoportot találtunk. Ezzel párhuzamosan vizsgáltuk az izolált hipovirulens törzsek átalakító képességét, tehát azt a tulajdonságát, hogy milyen mértékben képesek a bennük található vírust átadni a területen gyűjtött virulens törzseknek (2. ábra). A tesztelt



igen nehezen teljesíthető – kritériuma, hogy a közmunkások között a rendelkezésre állási támogatásra jogosultak aránya a foglalkoztatás teljes időtartama alatt el kell, hogy érje a pályázatban vállalt 53%-ot. A közmunkaprogram megvalósításához a Szociális és Munkaügyi Minisztérium közel 86 millió forint, az állam tulajdonosi jogait gyakorló MNV Zrt. 48 millió forint támogatást biztosít cégünknek. Ez az összeg a közmunkások bér- és járulékköltségeinek, valamint a szükséges eszközök, szerszámok beszerzésének fedezetét biztosítja. Ezen felül a SEFAG Zrt. 27 millió forint önrésszel járul hozzá a program megvalósításához, amely a munkaruha és egyéni védőeszköz, a munkaalkalmassági vizsgálat, az utazási költségek és a közmunkások részére biztosított étkezési utalvány előteremtésére fordítódik. A program teljes bekerülési költsége 160,7 millió forint.

A foglalkoztatás során dolgozónk az erdőműveléssel kapcsolatos munkafolyamatok több mozzanatát is végzik, úgymint talajelőkészítés, első kivitel, pótlás, folyamatos és befejezett ápolás, közjóléti eszközök, valamint földutak karbantartása, vágástakarítás, erdőterületek személtmentesítése, illegális személtarakók felszámolása.

A program képzésre is lehetőséget nyújt: a Pécsi Regionális Képző Központ közreműködésével másfél hónapos erdőművelő tanfolyamot indítunk 17 fő részére. A képzés során olyan ismereteket és tudást szerezhetnek közmunkásaink, amely a későbbi munkájukban, illetve a munkaerőpiacon való érvényesülésükben komoly segítséget jelent.

Szakáné Burányi Mária

törzsek – egy kivétellel – rendkívül jó átalakító képességgel rendelkeztek, tehát jó eséllyel alkalmazhatók egy szabadterületi biológiai védekezési programban. Amennyiben a pénzügyi forrásaink ezt lehetővé teszik, a jövő évben a laboratóriumi munkát a terepen folytatjuk, azaz a fák mesterséges fertőzésével újtjukra indítjuk a „gyógyító” gombatorzseket az iharosi kocsánytalan tölgyesekben.

Dr. Vidóczi Henriett

# Szervezeti módosításról döntött az igazgatóság

**A SEFAG Zrt. igazgatósága decemberi ülésén szervezeti változtatásról is intézkedett. A korábbiakban a vezérigazgató közvetlen irányítása alá tartozott menedzsereket osztályba sorolták. Az új egység elnevezése: Erdészeti politikai és ellenőrzési osztály lett. Az osztály a SEFAG Zrt. központi irányításának azon koncepcionális és operatív egysége, amely az erdőszéletpolitikai tevékenységet, a társasági szakigazgatást, a szakterületeket és gazdálkodási egységeket összefogó szervezést, a marketing- és PR-tevékenységet, a belső ellenőrzést, projektek tervezését és vezetését, valamint a humánerő-gazdálkodás egyes specifikus feladatait végzi.**

A szakigazgatás területén egyebek között összefogja és koordinálja a társaság belső szabályzó rendszerének működését, előkészíti a vezérigazgatói értekezleteket. Az erdőszéletpolitikai igazgatás területén a szakterületek vezetőivel együttműködve előkészíti a társaság tudományos, oktatási, továbbképzési anyagait, szervezi az ebből adódó feladatok végrehajtását. Ugyancsak az osztály feladata az erdőtanúsítás (FSC) folyamatos fenntartása, a szabályzórendszer előírásainak érvényesítése.

A belső ellenőrzés területén a társaság erdő- és egyéb vagyona megőrzésének biztosítása érdekében a hatékony felügyeleti tevékenység elveinek és módszereinek kidolgozását és ezek gyakorlati megvalósítását végzik.

A társaság pályázati programjainak, projektjeinek és egyéb gazdálkodási, valamint kommunikációs feladatainak elvégzését is ők irányítják, a tervezéstől a végrehajtásig.

A közönségkapcsolatok – közismert rövidítéssel a PR-tevékenység – irányítása az osztály egyik fontos feladata. Ebben a feladat körbe tartozik a sajtófigyelés, médiatervezés, kapcsolattartás az érintett külső és belső partnerekkel – köztük velünk, a Fagazdasági Híradó szerkesztőségével is.

Az új osztály vezetője *Merczel István*, tagjai *Németh Sándor* ellenőrzési vezető (osztályvezető helyettes), *dr. Takács László* erdőszéletpolitikai menedzser, *Major László* tanácsadó. A projekt- és PR-menedzseri feladatokat *Merczel István* látja el.

# Indul a hetedik!

**A munkanélküliek foglalkoztatásában kiemelkedő szerepe van az erdőművelési közmunkaprogramoknak. A 2010. év a hetedik, amikor az állami tulajdonú erdőszéletpolitikai társaságok a Szociális és Munkaügyi Minisztérium, a Földművelésügyi Minisztérium, valamint a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. által közösen finanszírozott közmunkaprogramban vehetnek részt. Az idei esztendőben a Szociális és Munkaügyi Minisztérium szervezésében 3,3 milliárd forint keretből indított közmunkaprogramban 18 erdőszéletpolitikai társaság vesz részt, és a hét és fél hónapos időszak alatt várhatóan több mint 3100 regisztrált munkanélküli és rendelkezésre állási támogatásban részesülő ember juthat munkalehetőséghez a foglalkoztatási szempontból hátrányos helyzetű térségekben. A Nemzeti Vagyonkezelési Tanács egymilliárd forinttal járul hozzá az erdőszéletpolitikai közmunkaprogram sikeréhez.**

SEFAG Zrt. működési területén a munkanélküliség komoly szociális problémát jelent. Ez indokolja, hogy minden lehetőséget megragadva, a közmunka eszközével is igyekezzünk a térség foglalkoztatottsági helyzetén javítani. A tervezett közmunkaprogramban történő részvétellel hozzájárulunk a megye foglalkoztatottsági helyzetének időleges javulásához mindamellett, hogy erősítjük a munkát vállaló emberek önbecsülését, a munka világába történő átmenetének lehetőségét azzal, hogy hasznos tevékenységre ösztönözve értékteremtő munkával szerzett jövedelemhez juttatjuk őket a szociális segítyezés helyett.



kanélküli, döntő többségben képzetlen munkaerő részére biztosítunk időleges munkalehetőséget. Kötelezettségvállalásaink között szerepel, hogy közmunkásaink közül minden tizediket a program zárása után további három hónapig támogatás nélkül is továbbfoglalkoztatjuk.

A határozott időtartamra alkalmazott munkavállalóink döntő többsége regisztrált állás-kereső, közel fele legfeljebb általános iskolai végzettségű, harmaduk 45 év feletti életkorú. Az idei évi program egyik – néha



# A Helyi Csoport új vezetősége

A Sefag központi tanácsstermében rendezte február 19-én a Kaposvári Helyi Csoport évzáró, egyben ciklusváltó közgyűlését.

*Nádas József* elnök – aki egyben az országos választási bizottság tagja is – köszöntötte a tagságot, és tájékoztatót a választási előkészületekről. *Dr. Takács László* titkár az előző év szakmai programjai közül *dr. Nagy Dániel*: Új erdőtervényünk van, *dr. Marosi György*: A természetvédelmi korlátozások hatása az erdőgazdálkodásra, valamint



Nádas József

területét érintette – a megnyitó és a baráti találkozó Szlovákia területén, Selmecbányán illetve Szentantálban zajlott.

A beszámoló követően lemondott a régi vezetőség, és *Spingár Péter*, a választási bizottság vezetője által irányítva lezajlott az új vezetőség megválasztása. A tagság a következő négyéves ciklusra *Máté Jánost* választotta elnöké. Az új titkár *Merczel István*, a vezetőség tagjai *Maczinkó László*, *Puskás Zoltán* és *Simon László* lettek. Küldötteknek *Barkóczy Istvánt*, *Máté Jánost*,



Máté János



Merczel István

*dr. Koloszar József*: KST-állományok gyérítésének racionalizálása című előadását, illetve bemutatóját emelte ki.

Országosan az év kiemelkedő egyesületi rendezvénye volt az Ipoly Erdő Zrt. kollektí-

vája által – kiválóan – rendezett vándorgyűlés. A rendezvény aktualitását a felsőfokú erdőszéletpolitikai oktatás beindításának kétszázéves évfordulója adta, és egyben különleges volt a helyszín is, hiszen két ország

*Merczel Istvánt* és *Naszladi Gézát* választották.

A tagok javaslatot határoztak meg a küldöttek részére, az országos elnökség tagjaira, illetve az országos kitüntetések elosztására.



# Évzáró sajtótalálkozó

Többéves hagyomány, hogy az Országos Erdészeti Egyesület Elnöksége és az OEE Közösségkapcsolatok Szakosztály évzáró sajtótalálkozót rendez. Az idei rendezvényre 2009. december 15-én, az FVM Kossuth Lajos tér 11. szám alatti székházának földszinti tanácstermében került sor. A találkozón meghívottként részt vett *dr. Nagy Dániel*, az FVM Természeti Erőforrások Főosztálya vezetője, *Lajkó Ákos*, az MGSZH elnökhelyettese, valamint *Maria Kadleciková*, a FAO Európa-Közép-Ázsia Régió vezetője.

*Dr. Pethő József* OEE elnök távollétében *Haraszi Gyula*, az Erdészeti Lapok Szerkesztőbizottságának elnöke, az OEE elnökségi tagja köszöntötte a sajtótalálkozón megjelenteket. Beszédében a szakma sikereként könyvelte el az új erdőtervényt, amelynek kidolgozásában az OEE mindvégig aktívan részt vett. Kiemelt jelentőségű volt a selmeci vándorgyűlés, amelynek apropóját az erdészeti felsőfokú oktatás megindulásának 200 éves jubileuma, és a Wagner Károly nevéhez köthető magyar nyelvű oktatás 150. évfordulója adta. Kiemelkedő jelentőségű volt a rendez-



Az archív fotón P. Kiss Zsuzsa mikrofonja előtt Illés Gábor kerületvezető erdész (Zselici Erdészet)



vényen a példás magyar-szlovák együttműködés.

Nagy szakmai sikerként értékelte az Erdészeti Lapok digitális változatának elindu-

lását, és felhívta az újságírók figyelmét a Muzsikál az erdő művészeti napokra, amely szintén egyesületi támogatással létrejött erdészrendezvény.

Az OEE tavaly, a kétmilliomodik hektár magyar erdő ünneplése kapcsán sajtótájékoztatót tartott, az erdők ügyéért elkötelezetten dolgozó „civil”

## Náhlík András az OET elnöke

Hosszas előkészítés után megalakult Országos Erdő Tanács, miután Gráf József földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter kinevezte az OET tagjait. Az alakuló ülésre 2010. január 26-án, az FVM székházában került sor, amelyen jelen volt *Gógós Zoltán* államtitkár és *Sirman Ferenc* szakállamtitkár is. Az alakuló ülés – melynek ideiglenes levezető elnöke *Dr. Nagy Dániel*, a Földművelési és Vidékfejlesztési Minisztérium Természeti Erőforrások Főosztályának vezetője volt – a Tanács elnökévé *Prof. Dr. Náhlík Andrást* választotta meg.

Az új testület javaslattevő, véleményező feladatát lát el többek között az erdő védelméért és a fenntartható erdőgazdálkodást érintő kérdésekben, az erdőgazdálkodás széles társadalmi és tudományos területeinek szakmai meg-  
alapozásában, és nem utolsósorban az erdőgazdálkodói érdekeltség és az erdőkhöz fűződő közérdekek közötti összhang megteremtése érdekében.

A tanács munkájában egyenlő arányban vesznek részt az erdők ügyéért felelős kormányzati szervek, az erdőtulajdonosok és erdőgazdálkodók érdekképviseleti, valamint civil szervezetei, az erdők ügyével foglalkozó tudományos intézmények, valamint környezet- és természetvédő civil szervezetek képviselői.

Az Országos Erdő Tanács tagjai és az őket delegáló szervezetek:

*Bajánházy László*, Pénzügyminisztérium,  
*Bojtos Ferenc*, Környezet és Természetvédő Szervezetek Országos Találkozója,

*Dr. Borovics Attila*, Erdészeti Tudományos Intézet,

*Duska József*, Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium,

*Frenyó Gábor*, Környezet és Természetvédő Szervezetek Országos Találkozója,

*Dr. Gálhidy László*, Környezet és Természetvédő Szervezetek Országos Találkozója,

*Gyöngyössi Péter*, Környezet és Természetvédő Szervezetek Országos Találkozója,

*Horváth Ferenc*, Fagazdasági Országos Szakmai Szövetség,

*Prof. Dr. Náhlík András*, Nyugat-Magyarországi Egyetem,

*Lapos Tamás*, Földművelési és Vidékfejlesztési Minisztérium,

*Luzsi József*, Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége,

*Dr. Pethő József*, Országos Erdészeti Egyesület,

*Dr. Standovár Tibor*, Eötvös Lóránd Tudományegyetem,

*Varga Béla*, Pro Silva Hungaria Egyesület,

*Prof. Dr. Varga Szabolcs*, Magyar Tudományos Akadémia Erdészeti Bizottság,

*Wisnovszky Károly*, Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal.

újságírók számára. A *Kétmilliomodik Hektár Magyar Erdő Emlékérem* 2009. évi kitüntette *P. Kiss Zsuzsa*, a Magyar Rádió munkatársa. A kitüntetett elmondta, hogy eleinte még kirándulóként járta az erdőket. Később viszont az Erdészeti Lapok által szervezett szakmai utakon alaposabban megismerhette az erdő világát, az erdészek életét, az örömeiket és a nehézségeket is. Köszönetet mondott azért a lehetőségért, hogy láthatott szépen fejlődő erdőterületeket, és Özd környékén sajnos domboldalmi ellopott erdőket is. Kritikusan állapította meg, hogy nem célravezető az erdészek gazdasági eredmény-orientált kommunikációja, ugyanakkor önkritikusan elmondta, hogy két témára fogékony a sajtó elsősorban, a falopásra és a tarvársra.

Detrich Miklós

## Erdő az erdész szemével

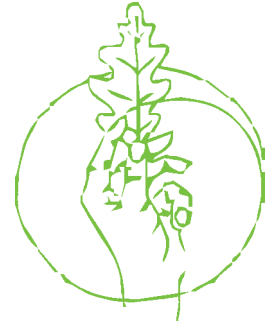


A Horvát Erdők Napja (június 20.) tiszteletére, a Horvát Erdészeti Egyesület Bjelovári Helyi Csoportja ismét – immár hetedik alkalommal – meghirdette az *Erdő az erdész szemével* című nemzetközi fotópályázatát. Egy jelentkező tíz képpel és/vagy két, 3–5 fotóból álló sorozattal pályázhat. Kategóriánként egy nagydíjat, valamint három-három helyezettet hirdetnek ki. A zsűri döntése alapján kiválogatott további képeket egy hónapig Bjelováron, majd egy éven keresztül Horvátország több városában állítják ki. A felhívás megtalálható a <http://www.sumari.hr/aktualno/okom2010.pdf> weblapon.

## A Zselic, az új kisbolygó

2003 karácsony éjszakáján *Sárnecky Krisztián* csillagász, a piszkéstartó csillagvizsgálóban új kisbolygót fedezett fel, mely akkor a 84995-ös számú „munkanevet” kapta.

A Nemzetközi Csillagászati Uniónál tett javaslatot elfogadva, a szokásos – nem túlságosan rövid – eljárás végén, 2009 decemberében hivatalosan kihirdették, hogy az újonnan felfedezett égitest ezután a Zselic nevet viseli.



## KÖZHASZNÚSÁGI JELENTÉS

A „Segítség a bajban” Alapítvány 2009. évi gazdálkodásáról

A Közhasznú szervezetekről szóló 1997. évi CLVI. Törvény 29 § (1) és (3) bekezdésében foglalt beszámoló:

### I. SZÁMVITELI BESZÁMOLÓ

Az Alapítvány pénzeszközei:

Nyitó állomány (2009. január 1.) 3.693.230,- Ft

Bevételek:

Egyéb adományok 925.500,- Ft

Szja 1%-a 608.170,- Ft

Kamatok 180.227,- Ft

Bevétel összesen: 1.713.897,- Ft

Kiadások:

Támogatások 690.000,- Ft

Működési kiadás 32.047,- Ft

Kiadás összesen: 722.047,- Ft

Záró pénzeszköz (2009. december 31.) 4.685.080,- Ft

II. KÖLTSÉGVETÉSI TÁMOGATÁS FELHASZNÁLÁSA  
2009. évi felhasználás 608.170,- Ft

### III. VAGYONFELHASZNÁLÁS

Az Alapítvány 2009. évi vagyonának

– nyitó állománya 3.693.230,- Ft

– bevétel 1.713.897,- Ft

– felhasználás 722.047,- Ft

– záró állománya 4.685.080,- Ft

### IV. CÉL SZERINTI JUTTATÁS

1. Nevelés és oktatás támogatására 480.000,- Ft

2. Gyógyító tevékenységre 210.000,- Ft

Összesen: 690.000,- Ft

Az Alapító Okirat 5.1. és 5.2. pontjában foglalt cél szerinti, közhasznú tevékenység során 2009. évben 9 családban 13 személy részesült támogatásban.

Kaposvár, 2010. február 24.

Szántó Gábor  
elnök

Bálint László  
titkár

### Tisztelt Olvasónk!

Kérjük, hogy személyi jövedelemadója 1%-át a

**Segítség a bajban Alapítvány részére ajánlja fel**

Az Alapítvány a SEFAG Zrt. és a Sefagos Kft.-k dolgozóinak, nyugdíjasainak családját támogatja.

A támogatások pénzforrása a személyi jövedelemadó egy százaléka, ezáltal felajánlásával Ön is segítheti, támogathatja nehéz helyzetbe került munkatársát és családját. A felajánlás nyomtatványa az adóbevallási csomag részét képezi, kérjük, hogy ezen az **alapítvány adószámát** tüntesse fel!

Adószám: 18762718 – 1 – 14

Támogatását az alapítvány és a támogatott kollégák családja nevében köszönjük!



Kiadja a Sefag Erdészeti és Faipari Zrt.

7400 Kaposvár, Bajcsy-Zs. u. 21.

Telefon: 82/505-108, Fax: 82/505-101,

E-mail: fahirado@sefag.hu • www.sefag.hu

A szerkesztőbizottság vezetője: DETRICH MIKLÓS

A szerkesztőbizottság tagjai:

Bálint László (Központ), Horváth József (Központ),

Kovács László (Központ), Pintér Ottó (Zselic)

Készítette a Kaposvári Nyomda Kft., Kaposvár – 100377

Felelős vezető: Pogány Zoltán igazgató



Lapunkat rendszeresen szemlézi Magyarország legnagyobb médiafigyelője az

**»OBSERVER«**

OBSERVER BUDAPEST MÉDIAFIGYELŐ KFT. 1084 Budapest VIII. ker., Auróra u. 11.

Tel.: 303-4738 • Fax: 303-4744 • <http://www.observer.hu>